

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadásán vagy megőrséére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Osztrák telhetetlenség.

(K. Ö.) Régi és mégis mindig új cím, mert az osztrákokat igazán nem lehet kielégíteni. Évek hosszú során át élvezték a hadseregszállításokból az iparra és mezőgazdaságra háruló előnyöket és mi nem voltunk képesek jogos követeléseinknek érvényt szerezni. A hadvezetőség annyiféle lehetséges és lehetetlen kifogásokkal tudott előhozakodni, hogy a magyarok benső erőgyűjtéssel lévén elfoglalva, a hadvezetőséggel szemben mindig alul maradtak.

Elemi igazság az, hogy nekünk a hadseregszállításból a kvóta szerinti arányhoz jogunk van. Ha az iparban a kvóta arányát kitermelni nem tudjuk, keli, hogy a hadvezetőség a mezőgazdaság terén kárpótoljon. Ez sohasem történt és mi milliókkal károsodtunk.

A helyzet most annyiban megváltozott, hogy a hadvezetőség tekintetbe véve a nemzetnek a hadsereg részére meghozott óriási áldozatait, nem zárkózott el attól, hogy a magyar ipar a multhoz képest jobb elbánásban részesüljön. Nem tudjuk, kinek van igaza. Magyarországon a kereskedelmi miniszternek gratulálnak, Ausztriában a miniszterelnöknek, mindkettőnek pedig azért, mert az új hadseregszállításokban az ipar érdekei érvényre

jutnak. A miniszterek tehát meg lehetnek győződve, hogy mindent jól csináltak.

De most jön a meglepetés. Az osztrák ipari és pénzügyi körök, úgy látszik átesve az első meglepetésen, újabb követelést támasztanak. Azt mondják, az osztrák iparosokat becsapták, mert a lőszer szállításból Magyarország 30, Ausztria csak 10 milliót kapott. Ez a megállapodás tehát nem érvényes. Elfelejtik azonban, hogy ez a 30 millió csak kompenzációs tétel, mely kárpótol minket azért, hogy iparunk páncéllemezeket nem tud szállítani.

Követelésüknek érvényt akarván szerezni, megegyeztek a magyarországi textilgyárosokkal, kik szintén elégedetlenek a nekik juttatott résszel. Az osztrákok úgy gondolkodnak, hogy a kereskedelemügyi miniszter eleget teendő a textilgyárosoknak, a lőszer szállítás egy részéről le fog mondani és így az az osztrák iparnak fog jutni. Annál is inkább számítanak erre az osztrákok, mivel szerintük a Weisz Manfréd-féle lőszergyár, mely a lőszer szállítás oroszlanrészét kapta, nem képes teljes egészében a rendelésnek megfelelni és így kénytelen lesz a rendelés egy részét provizio mellett az osztrák gyáraknak juttatni.

Nem tudjuk feltételezni, hogy a kereskedelemügyi kormányzat oly könnyelmű lenne, hogy a Weisz Manfréd gyárának

annyi megrendelést adna, melynek az csak úgy tudna megfelelni, hogy egy részét az osztrák gyáraknak juttatná. Ha valahol rendelést teszek, ismernem kell a gyár termelő képességét.

De ha az osztrák mozgolódásnak és vadaskodásnak igaza van, úgy ez nem jól van. Mert ez nem egyéb, mint a magyar ipar kijátszása. Mert amit Weisz Manfréd szállítani nem képes, azt lehetett volna más iparagnak, avagy a mezőgazdaságnak juttatni. Joggal felszólalhatunk az ellen, hogy valaki az állam megrendeléseit jutalék mellett — ingyen úgy sem teszi — tovább adja. Ez nem iparpártolás, hanem egyes nagytőkések felhizlalása.

Az sem tetszik az osztrákoknak, hogy Magyarország diósgyőri vasgyárában akar ágyugyárat építtetni. Minek a magyaroknak az ágyugyár? — kérdezik. Hát bizonyára azért, hogy ágyut készítsenek, a mi idővel ismét a magyar ipar javára billentené a mérleget. Az osztrákok jobban szeretnék, ha a Skóda gyár építtetne Magyarországon ágyugyárat. És bár nekünk megvan a saját külön véleményünk az állami iparüzésről, mégis, ha már magyar magántőke nem tud ágyugyárat építtetni, jobb, ha az állam, mint ha idegen tőke építtet

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Es bocsásd meg a mi . . .

A sötét, ódon, kőkockás folyosón csendes, lassu járással suhan tovább egy-egy borotvált fejű és barna, bő csuhás barát. Lábuk alig érinti a követ, saruk kopogása mégis ijesztő erővel veri fel a vízhangot.

E kora hajnali órákban — azt bihetni, — még kemény fekhelyükön pihennek, vagy morszolgatják olvasójukat. De egyszerre telzug a kápolna orgonájának hangja mély bugással és az árnyszerű alakok végleg eltűnnek a templom ajtajában.

Azontul szomeru és kihalt a hosszú folyosó, melynek végit sem lehet látni s melyről el tudná képzelni a félénk és babonás ember, hogy abban a messzi távolságban, hol a két egyenes, sima fal összejut a szeméiőt, csodás alakok, ijedelmet okozó bűnös lelkek, visszavisszajáró vezeklő szellemek tartják kísérteties összejöveteleiket. Azonban, ha az emberi lelket meg is rettentik az ilyen gondolatok, van egy olyan létező valami is a világban, ami nem fél az elhagyatott, kihalt, szunnyadó folyosók zeg-

zugos utjaitól, felkutatja, megvilágítja annak hirtelen csavarodásait.

Ez a félelem nélküli valami, a kedves, vidáman ragyogó napsugár.

Most is, már legelső sugarait beküldi a vasrácsos ablakokon és a kényelmes ablakmélyedéseken is túl haladva, kíváncsian sikklik végig játékos, vidám sugaraival a hosszú, sima falon s az egyszerű, festetlen faajtókat bolondos jókedvvel ugrálja körül és ijedt reszketéssel sikklik tova, mikor az egyik ajtó egy gyöngye, remegő kéz nyonása alatt felnyílik.

Halvány arcu fiatal szerzetes vonzolja lassan beteg tagjait a napsugár felé. Olyan gyöngye, hogy mire eléri a szemközti ablakmélyedést, egész testében reszketve roskad le. Szép, selymes szőke haja, mint aranykorona övezi fejét. Szemei sávrögva, vágyva tekintenek a nap fényes sugarai felé. Ugy látszik nem törődik semmivel, nem bánják bus vagy vig gondolatok, nem mereng emlékek felett; egyszerűen csak élvezi a jólékony meleget. Vékony fehér kezét a ugrálás felé terjeszti és bámulja a nap csodás hatását, melynek ereje mintha egészen áttörné magát a puha gyöngyöcségen és átolvadna azon tüzes folyékonyaságával.

Sokáig élvezte ezt a kellemes, vérbizsgató

játékot, míg egyszer csak csodálkozva kapja el kezét. Hirtelenül nézi sovány, átlátszó ujjait, melyek — úgy látszik — egészen körül vannak véve szelid csillogású fényességgel. Elképzelt-tott szeme úgy látja, mintha meg volnának aranyozva a tündöklő sugaraktól kezei és bármire próbája fordítani, a sötétségtől is elő sugárzik körülrte a fény. Boldog mosolygás suhan át vértelen arcán és fejét az ablak párkányára hajtva, szeméit önfeledten kezén nyugtatva, elgondolkozik. Lelke vissza száll a multba és keresi a tettet, melyért kiérdemelte ezt az édes csodát.

. . . Egyszer egy dús gazdag fiatal ember, ki fényben, pompában, kényelemben nőtt fel, egy céltalan utjában betévedt egy kicsiny, nagyon régi, mohos falu templomba. A nyári délutáni forró napfénynek olyan kellemes ellentéte volt a hűvös, homályos templom . . . Ünneppnap volt, kint virágoztak az akácfák és egy kocsi robogott el az ünnepi ruhába öltözött, vidám nép között. Bent végtelen nagy volt a nyugalom és csönd. A tömjénfüst lassan szált fel és csengő, hívó hangon szólt az ének. Egy lány térdelt egyik padban lehajtott fejjel, mély áhitatba merülve. Látszott rajta, hogy nem lát maga körül senkit, nem hall semmit, leiko egé-

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér :: Kishidfőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tuságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszerár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer tér.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 8.

Kabós Ferenc alelnök fél 11 órakor megnyitja az ülést.

A hetedik szakasz tárgyalása került sorra.

Napirend előtt az **elnök** bemutatja a vizsgáló bizottság jelentését, melynek alapján Jármű fehérgyarmati képviselőt szabályszerűt megválasztott háztagnak nyilvánítja.

Az interpellációs könyvben **Ráth** Endre a közbiztonság és ráckevei vicinális, **Ovári** Ferenc a kath. autonomia, **Abrahám** Dezső a községi jegyzők fizetésrendezése és a községi jegyzők részére adandó kedvezményes vasúti jegy ügyében. **Sümegi** Vilmos az idegen ásványvizek és **Lovászi** Márton Baranyavármegye székhelyének kérdésében jelentkezik felszólalásra.

Polónyi Géza: Kéri, hogy az osztrákok fizessék vissza 1878-iki 60 milliós adósságot, mert ha a bankszabadalom lejár, akkor nekünk nem lesz abból hasznunk, ha az osztrák állam az adósság 10 százalékát kifizette. Nem fogadja el a szakaszt.

Wickenburg Márk gróf előadó a szakaszt változatlanul elfogadja.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

Nyolcadik szakasz.

Polónyi Géza: A szakasznak vannak részei, melyek hatályon kívül vannak, melyeknek sem dogmatikus, sem történelmi alapon semmi értelmük nincs. Ha a Ház elfogadja a szakaszt, akkor azt bizonyítja, hogy a legnagyobb jogi képtelenséget is kész megszavazni.

Batthyány Pál gróf: Mindenre képesek!

Polónyi Géza: Pártja nem járul ehhez a képtelenséghez. Egy dalmáciai pénznem megszüntetését kéri. — Tallérről tesz említést a szakasz. A szülő szerint a tallér ezüst pénz, nálunk a törvény aranypénzt nevez így. Tiltakozik az ellen, hogy Ausztria a saját ezüstjeit levontai tallér címén forgalomba hozta, anélkül, hogy Magyarországnak rész jutott volna. A 21. cikkely 1892 óta írott malaszt maradt az a törvény. — Összegezi pártjának a vita során kifogásolt elveit s kívánja, hogy a megszavazott szabadsalom-meghosszabbítás keveseb kárt okozzon, mint amennyi a magyar Ház többségének állásfoglalásából származhatnék és több haszon eredjen belőle, mint amennyit a munkapárt kíván. (Tiltakozás a jobboldalon)

Elnök a vitát bezárja

A Ház elfogadja a VIII. és a IX. szakaszt.

Lukács László a 9-ik szakaszhoz módosítást ajánl.

A módosítást felolvassa a jegyző.

Polónyi Géza: A vita berekesztése után felolvasott módosítás ellen tiltakozik. Ez a módosítás nem volt napirenden? (Nagy zaj.)

Lukács László: Nem tiltakozik az ellen, hogy a képviselőház nyilatkozzék a módosításról.

Elnök: Mentegeti magát, hogy nem követett el kötelesség mulasztást.

Polónyi Géza: Ismétli kérdését. (Helyeslés minden oldalon.)

Elnök: Ismétli mentegetőzését.

Polónyi Géza: Nem fogadja el a módosítást.

A többség elfogadja a módosítást.

(Nagy zaj. »Eljen Polónyi!« »Eljen Lukács!«.)

Az **elnök** öt percre felfüggeszti az ülést. A bankjavaslat tárgyalása ezzel véget ért. Szünet után

az ujoncjavaslat

tárgyalása kezdődik.

Solymosy Ödön báró előadó: Az ujoncjutalék és a póttartalékosok megajánlását kéri. Kéri a törvényjavaslatot sürgősen elfogadni, mert a sorozásoknak már e hó elejéig meg kellett volna kezdeni.

Szabó István: Nem szavazza meg a javaslatot, mert a közhadseregben a magyar

szellemet elnyomnák. A magyar ezredékbe magyar tiszteket osszanak. A hadmentességi díj kivétele indokolatlan. A sorozás körül reformokat javasol. A család fenntartóknak a póttartalékba való helyezését megszüntetni kívánja, s kívánja a sorshuzást a póttartaléknál mellőzni. A két éves szolgálat eszméjét minden fegyvernemre ki kell terjeszteni.

Bakonyi Samu: Osztozik az előtte szóló állásfoglalásában. Követeli az önálló magyar hadsereget s mindazon kedvezményeket, melyeket pártja eddig követelt, s kijelenti, hogy pártja egyeseknek kivására nem adja fel a küzdelmet. Az önálló hadsereget azért is jogosnak tartja, mert nem áll szemben a pragmatikasankcióval.

Szabó István a Kossuth párt nevében szólal fel. Kifogásolja, hogy a magyar hadseregben idegen nyelvű tiszteket alkalmaznak.

Bakonyi Samu már csak azért sem fogadja el a javaslatot, mert a függetlenségi párt programjával ellenkezik.

Ráth Endre felszólalása után áttérnek az interpellációkra.

A katolikus autonomia.

Ovári Ferenc a katolikus autonomia tárgyában interpellálja a vallás- és közoktatásügyi minisztert. Kérde a minisztert, hogy hajlandó-e megtenni azokat az intézkedéseket, melyek az autonomia létesítéséhez szükségesek.

Az interpellációt a munkapárt megszavazta, ami azonban félreértésnek volt a következménye.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy a kormány a kellő intézkedéseket meg is tette és a költségvetést, valamint a parlament munkarendjétől függ, hogy mikor terjesszék a javaslatot a Ház elé.

Az ülés 3 órakor ért véget.

szen, minden földi érzéstől menten az Urnál van.

A duszgadzog fiatal ember, ki fényben, kényelemben, pompában nőit fel, irigyelni kezdte azt a sima ruhás gyereklányt és eltűnődött azon, hogy vajjon volt-e idő fiatal életén át, amikor ilyen áhitat szállta meg s vajjon lesz-e idő mikor lelkének ilyen enyhületet és vigaszt fog adni a hit. És azután, hogy a litániának vége volt és már mindenki elhagyta a templomot, ő is megindult fényes, gazdag háza felé, egész uton e gondolatokkal foglalkozva.

Othon is egy lány várt rá . . . Csakhogy ennek nem volt sima, durva szövetű ruhája, fényesre lesimitott a haja, sok folttól borított, kemény, vastag bőre a cipője. Ezen a gyermekben selyem, csipke és bársony volt minden. Haja hullámos csigákba vette körül fejcskékjét és selymes puhaságával megszügyenitette volna a legfinomabb, legtökéletesebb utánzati lengéseket is és cipellője olyan parányi, mint egy bábué. Csak az arca volt fehér, mint a hó és ha erős felindulás érte, gyultak ki szemei alatt a vérpiros, szomorú rózsák. Könnyes szemekkel, könnyörögve néz rá és ő nem bírja teljesíteni kérelmét. Csendesítve, komolyan beszél hozzá, szelid eréllyel, forró szeretettel . . . És egyszerre eszébe jutott anyja, ki gondjaira bízta s az egykori ígéret, hogy nem hagyja szenvedni soha, átsegíti az élet akadályain, ha halálos megerőltetésbe kerül is.

Eddig teljesítette is híven, — régen adott

szavát, — de most az egyszer nem tudta, nem merre. Az az ember, kiről szó volt, olyan durva, olyan erőszakos. Ezt a gyöngy, beteges virágot halálra roppantaná kemény keze egyetlen szorításával, vagy mélyen döngő hangja haragos zugásával.

Es a gyermek nem enged. Kitartással kéri ezt . . . a legnehezebbet.

Csak legalább azok a türelőségek ne égnének mind jobban keskeny, bus arcán.

Mit is mondott az anyja? . . . »Ugy sem él sokáig. A halál csirája úgy is benne van, s az hamar megöli, elviszi.« . . . A férfi lelkében heves tusa foly, de arca nem árult el érzelmeiből semmit és keze lassan simogatta azt a lehajtott fejcskékét és egyszerre csak ki-mondta a nagy szót: Nem bánom hát, legyen meg a te akaratod.

A gyermek örvendve, kacagva ugrott a nyakába, ő meg arról gondolkodott, hogy az az ember egy szelthamos, kalandor, egy lármásan kiabáló üres fej, aki csak a vagyona pályázik és ha egyszer annak végére ért, végét éri ez a féltett, kedves élet is. De azért keze csak tovább simogatta huga aranyos szőke fejét.

A nap akkor is besütött az ablakon és akkor is elborította meleg sugaraival kezét. Mi volt az a különös hatalom, miféle erő reszkettette meg, hogy a lány mosolyogva, kedveskedve fogta meg és suttyogva mondta:

— Már nem bánom, ha nem is kapom

meg . . . De ugye szép tőle, hogy egy fillér nélkül akar, tisztán csak szeretetből!

Es a férfi, — míg áldva tette fejére kezét, — tudta, hogy utánna fog menni összes vagyona, minden, minden az utolsó értékig és még egyéb is.

. . . Azután jött az az idő, mikor hideg, zord napokon könnyű ruhában, elfuvalva a sietéstől, futott az asszony pénzért hozzá és zokogva kért segítséget, míg az ura el nem emészti magát.

Es ez a kéz adott, mindig adott. Előbb a nagy vasszekrényt nyitotta fel és abból szedte ki a sok papírt, csengő aranyat. Ez a két kéz mindig segített, sőt még attól sem riadt vissza, hogy könnyörögve, összekulcsolva hajoljon a felé az ember felé és megállta emberföltötti erővel, hogy fel ne emelkedjen lesujtani, mikor a másíknak gunyos, öntelt nevetését hallotta.

Azután jött egyéb érték, és ha a szenvedő, lassan elmuló arca nézett, adta tovább a mi volt, csakhogy boldognak, mosolyogni lássa.

Mikor már semmije se volt, jött a borzasztó, őrjítő élet. Nap-nap után zajlott a tivornya, kártya, láрма tovább és az ittas ember semmit sem szűgyenlő őszinteségével, durva kacagással nyitotta fel felesége szeméit az ember.

A testvér pedig megint halálos ágy mellett állott és nézte azt a kinos, szomorú hal-

Meglepő köterejű.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedellemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

Választás az iskolaszékbe.

Öt esztendővel ezelőtt a nagyváradai szabadkőművesek rávetették magukat a községi iskolaszékbe. Egy nyári közgyűlésen, mikor a régi városi párt tagjai csekély számmal jelentek meg, a páholy vezetői összejátszottak a függetlenségi párttal és kibuktatták az iskolaszék régi érdemes tagjait, köztük dr. Márkus Lászlót, dr. Hoványi Gyulát, Ficzek Lajost, Bőszörményi Gézát, Máté Lajost stb. s helyükbe egytől-egytől szabadkőműveseket juttattak be.

Azóta is volt rá gondjuk, hogy a megüresedett helyeket maguknak kaparintsák. Így kerültek be Fenyő Sándor, Popper Ákos, Váradi Ödön, Edelman Menyhért, Kepes Miklós stb. akik közül — az egy Edelman kivéve (aki lelencvárosi főorvos) — tanüggyel egy sem foglalkozik, de annál inkább avval, hogy a »kötelező páholyhatározatok« értelmében szabadkőműves testvéreit, atyáikat ültessék a községi iskolaszék tantermeibe.

Azóta keresztény váradai polgárok gyermekei be sem jutottak a községi iskolákhoz. Városi tisztviselők, községi tanítók gyermekei, árvái, esztendőik óta hiába várnak, még helyettesítést is alig kapnak.

A polgárok aztán csudálkoznak azon, hogy helybeli származásu, kitűnő képesítéssel bíró tanítók és tanítónők állás nélkül maradnak, vadidegenek pedig bejutnak. Pedig nincs mit csudálkozni rajta, hanem tessék a városatya választásoknál lelkiismeretesen élni jogukkal. Itt a baj gyökere.

Most ismét lenne alkalom, hogy a *Hlatky* Endre, *Mezey* Mihály, dr. *Halász* Lajos és *Sáfrány* Lajos helyére megfelelő tagokat válasszanak az iskolaszékbe, azonban mindkét párt ismét olyanokat jelölt, akik egy része nem nagy nyereség lesz népoktatásunkra, sőt a füg-

doklást, melyet már az anya halálos ágyánál ugyanabban a betegségben, ugyanilyen szenvedések után. És, mint egykor ígéretet tett az anyának, hogy gyermekét felneveli, boldoggá teszi, úgy tett ígéretet most a testvérnek, hogy férjét halálra nem keresi, sem tettel, sem szóval megrontására nem tör, a világ előtt erkölcsileg tönkre nem teszi.

Ez a kéz szorította meg a haldokló kezét biztatólag és ennek a kéznek simogatása ígérte a kivánság teljesítését . . .

. . . Sok idő múlva, mint szerzetes, ez a kéz vitte meg az anyhülést és bűnbocsánatot az elzúllott embernek és igaz szívből csatolta hozzá saját lelkének szavát az ima e magaslatos értelmű mondatához: Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!

Ezzel a kezével adta át a szent Testet neki. És úgy érezte, hogy minden testi jó cselekedeténél, áldozatánál nagyobb volt lelkének ama szava, mikor kezét ayujtotta a bűnösnek.

. . . A szerzetes, ott a homályos folyosó napsugaras ablakmélyedésében, boldog örömmel nézi azt a megaranyozott kezét . . .

Lassu léptekkel, kettésével jönnek hosszú sorban ki a szerzetesek a szt. mise után és szó nélkül haladnak el az ablakok előtt. A legutolsó sorban egy megtört, idő előtt vénült ember, kinek arcán zajos mult nyoma látszott meg, észreveve a beteget hozzá lép és bűnbánó szeretettel mondja:

— Erted imádkoztunk.

S mikor erő, hosszantartó, faldokló köhögés fogja el fiatalabb, gyöngye társát, karjaiba kapva viszi azt gyöngéd gondoskodással szobája felé. Az csak szeliden, mosolyogva bámulja tovább kezét, melyekkel az az édes, szent csoda történt.

Boér Margit.

getlenségi párt egyenesen *Agoston* Pétert is felvette a jelöltek közé, akinek annak idején a párt elnökével a nyílt utcán volt összeütközése s a legszélsőbb tulók közé tartozik. — A négy helyre különben a nemzeti munkapárt dr. *Várnai* Ferencet, *Ficzek* Lajost, *Kappel* Györgyöt és dr. *Löblé* Lászlót, a függetlenségi párt pedig *Petry* Gyulát, *Kelen* Bélát, *Fried* Ferencet és dr. *Agoston* Pétert jelölte.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-ig, d. u. 2—7-ig.

A képviselőház szünete. A képviselőház folyosóján a kormánypárti képviselők ma azt beszélték, hogy a Ház március 14-től 21-ig nem tart ülést. E szokatlan és hosszú szünetelésnek érdekes politikai oka van. A szünet idejére esik ugyanis két nemzeti ünnep: március tizenötödike és Kossuth Lajos halálának évfordulója, március 20. Ellenzéki részről bizonyosan indítványoznák, hogy a Ház e két napon ne tartson ülést. A kormány elakarja kerülni az ebből származható vitákat és úgy oldja meg a kérdést, hogy a Ház üléseit március 14-től 21-ig szünetelteti.

Legelegánsabb
estélyi cipők
és urak részére
báli divatcikkek
legkedvezőbbben

REICHARD - áruháza

:: cégénél kaphatók. ::

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségleteiket nálam óhajtnák beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron alul, 10% engedménnyel árúsíthatom.

Merték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban levő számos elismerőlevel, valamint a nagyszámu helyi- és vidéki megrendelőim igazolhatják.

Szíves pártfogásáért esedez a Szigligeti-színház művésznőinek fűző szállítója Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.

! Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetik. !
! Keszsmarszky-haskötők mérték után készíttetnek !

UJDONSÁGOK.

* **Az irgalmas-rend ünnepe.** A keresztény felebaráti szeretet nagy apostolának Istene Szent Jánosnak, alapítójának ünnepét tartotta tegnap az irgalmas-rend. A váradai rendházban reggel *Mellau* István ünnepélyes sz. misét tartott, délben pedig ez alkalomból a rendház ebédet adott, melyen részt vettek *Fetser* Antal felsz. püspök, káptalani helynök, *Komlóssy* József városi tanácsos, *Rézmann* Márton és dr. *Vucskics* Gyula esperesek, *Palánkay* Károly járásbíró, dr. *Imrik* Gusztáv ügyvéd, *Mellau* István képezdei hittanár és a rendtagok. Dr. *Wimmer* Julián házelnök alkalmi köszöntője után *Fetser* vikárius hatásosan beszélt a rendalapító nagy erényeiről, melyeknek követésére buzdította a rendnek önfeláldozóan működő tagjait.

* **Buttykay Antal Nagyváradon.** A magyar katolikus szónoklat egyik kiváló tehetségű művelőjének, P. *Buttykay* Antal budapesti ferencrendi házelnöknek szónoki beszédével nyitja meg a nagyváradai Katolikus Kör idei sorozatos böjti estélyeit. A nagy gonddal és változatoso egybeállított előadás-sorozatnak alkalmasabb megnyitását nem is lehetett volna volna találni, mint *Buttykay* előadását; az egyszerű szerzetesi köntös alatt a legkiválóbb szónokok egyikét fogja Nagyvárad közönségének a Katolikus Kör bemutatni. Előadásában a keresztény nővédelemmel és patronázzsal foglalkozni s előkészíti a nagyváradai kath. patronázs megalakítását. A beszéd előtt szebbnél-szebb zeneszámok lesznek. Az estély hoinap, pénteken este 6 órakor a főgimnázium disztermében fog megtartatni a következő műsorral:

1. a) *D' Albert*; Gavotte et Musette,
b) *Thomán* István: Capsice, zongorán előadja: *Barabás* Erzsike.
2. a) *Raimund* R.: Erdei hangulat.
b) *Chopin*: Nocturne, hegedűn előadja *Fazekas* Alajos z. tanár, zongorán kíséri *Halmos* András, harmoniumon *Resch* Mihály.
3. Keresztény nővédelem, szónoki beszéd, tartja P. *Buttykay* Antal.

A második böjti estély márc. 24-én, a harmadik ápril 7-én lesz megtartva igen érdekes és tartalmas műsorral.

* **Kondor Mihály Nagyváradra költözik** Erdekes híradást érkezett tegnap Nagyvárad városához a földművelésügyi miniszertől. E szerint *Kondor* Mihály debreceni m. kir. állategészségügyi felügyelőnek megengedte, hogy állndóan Nagyváradon lakjék, az állategészségügyi kerület székhelye azonban továbbra is Debrecen marad.

* **Választások a városnál.** *Darvassy* Lajos városi tanácsos, Nagyvárad város katonai ügyosztályának vezetője, tegnap beadta nyugdíjazás iránti kérvényét a város polgármesteréhez. A milleniumi év hármasszámításával, összesen 30 évi szolgálata van a városnál, tehát a rendes törzfizetés 80 százalékának megfelelő nyugdíja van igénye. A nyugdíjazás folytán megüresedő tanácsnoki állásra két pályázó lesz: *Eleméry* Ferenc I. oszt. alkapitány, tb. főkapitány és *Juricskay* Barna I. aljegyző, tb. tanácsnok. Ha *Eleméry* Ferenc lesz megválasztva tanácsnokká, az esetben *Cseresnyés* Béla II. oszt. aljegyző tb. tanácsnok lesz az I. oszt. bünygyi alkapitány, vagy ha *Juricskay* Barna jutna be tanácsnoknak, *Cseresnyés* Béla lesz I. aljegyző, akinek helyére *Pásstor* Bertalan III. aljegyző lépne elő II. oszt. aljegyzővé. Az így megüresedő III. oszt. aljegyzői állásra két

pályázó között lesz a küzdelem: dr. *Molnár Imre* és *Heringh Sándor* tb. aljegyzők között. A választások a május havi rendes közgyűlésen lesznek.

* **A függetlenségi párt az O. M. Bank ellen.** Dr. *Kurländer Ede* közgazd. tudósító indítványozta, hogy Nagyvárad városa vásároljon 40 drb. Osztrák-Magyar Bank részvényt s hasonló eljárásra hívják fel a többi törvényhatóságokat. A városi tanács pártolólag terjeszti a mai közgyűlés elé az indítványt. A munkapárt abban állapodott meg, hogy pártolja és elfogadja dr. *Kurländer Ede* indítványát, a függetlenségi párt azonban ellene van az indítvány elfogadásának, mert mint az önálló bank híve s harcosa, semmiben sem támogatja a közös bankot. A mai közgyűlésen a párt nevében dr. *Stocker József* és *Kelen Béla* szólalnak fel az indítvány ellen.

* **Koszorúmegváltás.** Makucz Ernő halála alkalmából *Vinkler Jozefa* uró koszorúmegváltás címén 20 koronát küldött a Szent László menedékház számára az egyet pénztárosának, dr. *Hoványi Gyulának* kezeihez.

* **Kevés a személyzet a városi adóhivatalban.** Nagyvárad város tanácsának tegnapi ülésén *Lukács Ödön* tanácsnok bejelentette, hogy a városi adóhivatal mai személyzetével nem képes ellátni az ügyeket. Több tisztviselőt elhelyeztek, elvettek más ügyosztályhoz, néhányan betegek, s ez a személyzethiány nagy zavart okoz, mert a munkák feltorlódnak, a város fejlődésével pedig az elvégzésre váró ügyek szaporodnak. Még az 1909. évi zárlatot sem tudták elkészíteni s az adókiutakással sincsenek készen. Írásban is bejelenti, hogy ilyen körülmények között felelősséget nem vállal.

* **Kinevezések.** A m. királyi földművelésügyi miniszter *Nagy Sándor* királyi mérnököt főmérnöké nevezte ki. — A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök *Patky Nagy Lajos* vármegyei közigazgatási gyakornokot a m. kir. határrendőrséghez fizetés nélküli segédfogalmazóvá nevezte ki.

* **Járványok a megyében.** Február második felében uralkodott járványokról a főorvos tegnap terjesztette be kimutatását az alispánhoz. E szerint a ronsolótöröklob 26, vörheny 263, kanyaró 276, tifusz 27, kökhurut 176, fültömöriglyob 11, vérhas 2 esetben fordult elő. A kimutatás szerint a kanyaró és vörheny voltak az uralkodó járványok február utolsó felében.

* **Drágasági pótlék a vármegyén.** A megyei tisztviselők kezelő és szolga személyzete tudvaleg drágasági pótlékot kért a vármegyétől. A kérelmet egy albizottságnak adták ki azzal, hogy valami jutón-módon szerezzenek alapot a pótlék fedezésére. A bizottság *Fráter Barnabás* alispán elnökletével tegnap foglalkozott a kérelemmel s tekintettel arra, hogy a vármegye minden pénzalapja üres, a pótlék fedezetére az árvaalapot jelölte ki. E szerint javasolni fogják a közgyűlésen, hogy az árvaalapból fedezendő pótlék gyanánt 1910-re 10 százalékot egy összegben szavazzon meg a vármegye, 1911-re pedig havi előleges részletekben. A miniszter ezt a határozatot jóvá fogja hagyni, mert már volt rá eset legutóbb, mikor Fehérvármegye hasonló határozatát jóvá hagyta. Erről *Fráter Barnabás* dr. alispán tegnap távirati úton szerzett meggyőződést és ezen az alapon hozták meg fenti határozatukat. Bármennyire is jól fog esni a segély a vármegyei személyzetnek, teljes megelégedést alig fog

hozni, mert a jól javadalmazott magasrangú tisztviselők is ugyanannyi segélyt kapnak, mint a napi 2 korona díjazású családos kishatalnokok. Más vármegyékben erre figyelemmel voltak és a családos tisztviselőknek 5 százalékkal több pótlékot szavaztak meg.

* **Taracktüzések Nagyváradon.** A napokban említettük, hogy a hadtestparancsnok értesítése szerint a hadügyminiszter Nagyváradon egy csapat taracktüzérseget akar elhelyezni s a várostól laktanyát kér erre a célra. A városi tanács készséggel fogadta az új tüzerek idehelyezését s átiratban megkeresi a temesvári hadtestparancsnokot, hogy a város által e tárgyban összehívandó vegyes bizottsághoz járuljon hozzá. Ugyanis április elejére vegyes bizottságot hívna össze a város tanácsa, hogy az elhelyezés feltételeit megállapítsák.

* **Erzsébet-rend.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király özvegy gróf *Pálffy Pálné*, született *Károlyi Geraldine* grófnőnek, a közjótékonyág terén szerzett kiváló érdemei elismerésül az első osztályu Erzsébet-rendet adományozta.

* **Nyereménytárgyak átvétele.** A tanítók bálján a Tanítók Háza javára rendezett sorsolás, mint annak idején megírtuk, igen nagy tetszéssel találkozott és értékes kézimunkákhoz juttatta a szerencsés nyerőket. Most *Bodnár János* járásköri elnök tudatja a nyerőkkel, hogy a tárgyak április 5-ig, naponként 11—12 óra között átvehetők a községi polgári fiúiskolában. A jelzett időig át nem vett tárgyakat az einökség a Tanítók Háza javára értékesíti.

* **Az ősi—biharpüspöki vasut építése.** Tudalevőleg az ősi-váradvelencei összekötő vasut társaság engedélyt kért, hogy az ősi vasut állvmástól a máv. biharpüspöki állomásáig vasutvonalat építhessen, a kereskedelmi miniszter azonban nem adta meg, azon okból, mert ezen összekötő vasutvonalat a m. á. vasutak igazgatósága maga építi ki. A közigazgatási bejárást már meg is tartották s ennek jegyzőkönyvét megküldte a miniszter Nagyvárad városának. A város képviselői a közigazgatási bejárás során tiltakoztak az ellen, hogy az új vasut növelje az ősi-váradvelencei vonal forgalmát. Ez a vasut ugyanis Nagyvárad utcáin vonul végig s az eddigi teherszállítás is veszélyeztet a közforgalmat s a házakat, tehát ezt a forgalmat a közérdek kára nélkül növelnie nem lehet. A kereskedelmi miniszter kijelenti leiratában, hogy az új vasut nem fogja az ősi-velencei vonal átkelő forgalmát növelni, mert a két vasut között nincsen semmi összefüggés s a két vasut teljesen elkülönített forgalmak lebonyolítására szolgál. Az új vasut építéséhez a tavasszal hozzá fognak.

* **A Lebaudy felszállása.** A Lebaudy-léghajó ma szállott fel először. Reggel hét órakor indult el Fischamendből s néhány gyönyörű kanyarodó után biztos irányt tartva, a simmeringi mező fölött elröpült Bécsbe. A fővárosban rengeteg közönség nézte a halformájú katonai léghajót, amely a harmadik és második kerület háza fölött manővrozott, majd kilenc órakor visszatért kiindulási helyére. Félóra múltán a Lebaudy ismét Bécsbe röpült s ezután a nyugati kerületek fölött végzett pompás evolúciókat.

* **Becsapott becsületes megtaláló.** *Pongrácz Lajos* napszámos tegnap délután a gör. kath. püspöki rezidencia előtt egy sárga kemény fedelű takarékpénztári betét könyvet talált, a mely *Farkas Izidor* nevére volt kiállítva. *Pongrácz Lajos* a könyvet nézegetve

tovább ment, de csakhamar utolérte egy 17 év körüli alacsony barna haju bajusztalan iparos segédnek látszó fiatal ember, aki azt mondta *Pongrácz*nak, hogy a könyvet ne adja át senkinek sem, mert azt az ő testvére vesztette el s ezért érte fognak menni. A fiatal ember *Pongrácz*tól eltávozott s egy pár perc múlva egy magas szőke 18—19 év körüli fiatal emberrel együtt a Menház-utcán ismét utolérte *Pongrácz*ot s azt mondta neki, hogy ez a magasabbik fiatal ember az ő testvére, aki segéd *Farkas Izidornál* s ő vesztette el a reá bízott betéti könyvecskét. *Pongrácz* nem akarta átadni a könyvet s hívta a fiatalembereket, hogy menjenek föl a rendőrségre, s ott majd meg fogják kapni a könyvet. A fiatalemberek rábeszéltek *Pongrácz*ot, hogy mivel a rendőrségen úgy sem kap semmitféle jutalmat, ők pedig 6 koronát fognak neki eivinni, adja át a könyvet. *Pongrácz* hajlott a kapacitálásra átadta a könyvet, a fiatalemberek pedig egy cédulát adtak át, melyre fel volt írva: *Szabó Ferenc* Körös-utca 30. Miután *Pongrácz* hiába várta *Szabó Ferencet*, elment a Körös-utca 30. sz. házhoz, de ott *Szabó Ferenc* nevű nem lakik. S így felment a rendőrségre bejelenteni az esetet. A rendőrség most keresi a titokzatos fiatalembereket.

* **A Körözs hajóállomása.** A biharpüspöki és ősi között tervezett elsőrangú összekötő államvasuti vonal valamint a biharpüspöki és ősi állomásoknak kibővítése tárgyában eszközölt terveket a kereskedelmi miniszter jóváhagyta. Az új vonallal kapcsolatosan a gazdasági egyesület kérte a minisztert, hogy az új vonalat úgy fektessék le, hogy az a Körözs partján idővel létesítendő hajóállomással is összeköttetésben legyen. A miniszter ezt a kérelmet nem találta teljesíthetőnek, mert a Körözs hajózhatóvá tétele oly messze van még, hogy azért már most külön eltérő vonalat nem érdemes létesíteni. Ha a Körözs hajózható lesz a miniszter nem fog eizárkózni a kitérő vonal létesítésétől.

* **Széke ytelek vagy Sályi.** Székelytelek község képviselőtestülete legutóbb a községre nézve egy igen életre való és nagyfontosságú határozatot hozott. Nevezetesen elhatározták, hogy a körjegyzői székhelyet, mely eddig Sályiban volt, áthelyezik Székelytelekre. Székelyteleknek úgy a fekvése, mint népessége megkívánják azt, hogy a körjegyzői székhely ott és ne Sályiban legyen. A legutóbb fogantatott népszámlálás alkalmával Sályinak 800, míg Székelyteleknek 1200 lakossága volt. A képviselőtestületi határozat felett legközelebb fog határozni a vármegye.

* **Fülep András ügye a vármegyén.** Az esztári családi drámáról tegnap szerzett az alispáni hivatal hivatalosan tudomást. *Fülep András* meggyilkolásáról ugyanis a berettyóújfalui főszolgabíró terjesztette be a hivatalos jelentést. A főszolgabíró megrendülve jelenti, hogy e hó 2-án délután 3 és 4 óra között *Fülep András* esztári jegyzőt a fia *István*, vadászfegyverrel agyonlőtte. A gyilkos a királyi ügyészség fogházában van.

* **A magánborfogyasztás megváltása.** Nagyvárad város fogyasztási adóhivatala január hó folyamán mint az előző években, most is kiegyezett a magánborfogyasztókkal az ez évi boritaladó általánösszegben való megváltása iránt. A kir. pénzügyigazgatóság ez évben is akadályokat gördít a békés kiegyezés elé s az összes jegyzőkönyveket azzal küldte vissza a városi adóhivatalnak, hogy minden egyes magánborfogyasztónál tüntesse ki, mennyit fogyasztott a múlt évben, mennyi volna annak a rendes fogyasztási adója s kinek van saját termése.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és löllények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruda. Telefon 269.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portál eladó.

Borzalmas lesz a tavasz
azoknak, kiknek szeplőt és májfoltot hoz. Ezt egyedül a torony alatti **Ujvárosi drogéria** Hóvirág krémje szünteti meg

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kertü butorok zománcozását és porcellán utánzást. Védék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel
358 Czappfalvi József.

x **Mezőgazdaságok, szeszgyárak** kásátelyok és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üzemük van, a legolcsóbban jönnek ki a **villamos világítással**, erre nevezve **Stern Adolf** nagyvárad electrotechnikai cég bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jező cserézőket, telefont, villámhárítót készít, azonkívül csillárokat témből, bronzból, vasból galvanizálva minden kivitelben. A javított dr Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkereskedő és **Modern Antiquarium** Nagyvárad. Rákóczy-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok
szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jósaú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltnének. Nagybecsü megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utócai).

Cseugeri-utca 27. szám.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

mübutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltnének. Uj szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselése, eredeti gyári árak mellett.

Ne vásároljon

addig mellfüzöt, haskötöt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő
miderraktárát
meg nem tekintette.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

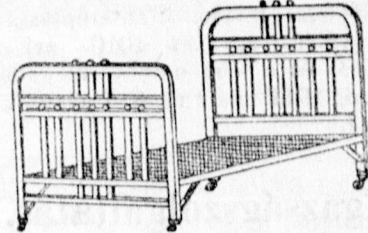
Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad. Lóvay-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

x **Felhívás.** Tisztelettel értesítjük a t. kereskedő és iparos urakat, hogy a tavaszi üzlet beállta előtt a szándékolt rőpcédula és plakát kiosztására vagy házaknál való széthordására saját érdekükben tőlünk ajánlatot kérni sziveskedjenek, mert az ilyen reclam csak úgy hozza meg a kellő eredményt, ha lelkiismeretesen és pontosan lesz eszközölve. Tisztelettel **MESSENGER-BOY** gyorsküldő-cvállalat. Telefon 693.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Szekerényágy egy matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor :

Csütörtök: Elvált asszony.
Péntek: Trenk báró.
Szombat: Cigányszerelem.
Vasárnap d. u. Tatárjárás; este: Sárga liliom. (Ujdonság.)

Liliomfi. Szigligeti Ele halálának évfordulója alkalmából a nagy író nevét viselő színház nem fejezhette volna ki kegyeletét méltóbban, minthogy fölfrissíti Szigligeti nevét az ő egykori diadalainak színhelyén, a színpadon. Liliomfit, a magyar bohózat-odálonnak ezt a ma is füde és hatásos termékét adták elő, és pedig **Rózsahegy** Kálmán vendégszereplésével. Rózsahegy Nagyváradon nőtt nagygyá, itt fejlődött ki tehetsége s innen vitte őt tehetsége a fővárosba. A viszontlátás a lehető legmelegebb volt. Z ufoltt ház kacagott Rózsahegy pompás Szellemfijának. Az ő Szellemfija csupa tarka-barka tréta és ötlet, telve egészséges humorral, kacagtató ötletekkel. Eészen átdolgozta ezt a szerepet, friss komikumot, eredeti mókákat vitt bele, mindenkor a jó izlés határain belül. Eppen ez volt hatásának egyik titka. Mellette a társulat legjobb erői: **Tóth Elek, Szentgyörgyi Márta, Angyal Ilka, Sík Rezzó, Kabos, Góson, Hunyady és Asszonyi** igazán tehetségük legjavát vitték színpadra és olyan mintaszerű Liliomfi-előadást produkáltak, amely egyaránt méltó volt Szigligeti nevéhez s az ő nevét viselő színházhöz.

Elvált asszony. A vasárnapi zajos sikerű repriz után általános érdeklődéssel várják sokan a bájos muzsikájú: »Elvált asszony« uai előadását, **F. Károlyi Leona és Zsigmond Anna** toalettversenye emeli a repriz érdekességét, az igazgató a közönség minden rétegéből hangzotatott óhajra ismételteti meg az előadást.

A »Sárga liliom.« A színház műhelyei a vasárnapi bemutató előkészítésével vannak elfoglalva. A szabók, a díszletezők mind a »Sárga liliom«-ra készülnek, a színpadon pedig szorgalmasan folynak a próbák az ujdonságból. A fővárosban hamarosan jubileumhoz ért **Biro Lajos** jeles darabja, bizonyos, hogy Nagyváradon is állandó műsoron fogja tartani a kedvező fogadtatás.

EGYESÜLETEK.

Tűzoltók közgyűlése. A nagyvárad-i önkéntes tűzoltó egyesület 1911. évi március hó 19. napján, vasárnap délután 3 órakor a tűzoltó őrtanyán tisztújító közgyűlést tart, melyre az egyesület alapító, pártoló és működő tagjait ezernel meghívom. A tisztújítást megelőzőleg a gyűlés tárgya az 1910 évi pénztári zárszámadás és a felmentvény megadása lesz. Nagyvárad, 1911. március 8. Lukács Udön főparancsnok.

Igazságszolgáltatás.

Haverdaék a Kurián. A tegnap megkezdett tárgyalást, melyen Haverda Mária és vádlott társainak a semmisségi panaszával foglalkozott a Kuria, ma folytatók. Itélet hozásra azonban csak egy-két nap múlva kerül a sor. A tárgyaláson Vojtha Antal védője mondta el beszédét, bizonyítva azt, hogy védelem menyire állott Haverda behatása alatt. Majd a koronabíró tartotta meg vádbeszédét az adatok egész halmazával bizonyítva a vádlottak bűnöségét. A tárgyalást ma folytatják.

TÁVIRATOK.

A fiumei választás.

Fiume, márc. 8.

A Mayländer Mihály halálával megüresedett fiumei kerületben ma van a képviselőválasztás. Két jelölt küzd a mandátumért: dr. Vio Antal ügyvéd, munkapárti jelölt és Zanella Richárd pártokivüli jelölt. Tegnap éjszaka heves összetűzések voltak a két párt között. Ejjélfelkor nagy tömeg jelent meg a kormányzó palota előtt és tüntetett a kormányzás ellen. Rendőrség oszlatta szét a tömeget.

Reggel 9 órakor nyitotta meg a választást dr. Pellen András választási elnök. A szavazás két küldöttség előtt folyik.

Fél 11 órakor a szavazatok aránya ez volt:

Vio Antal	93
Zanella Richárd	55

Fél 12 órakor:

Vio Antal	162
Zanella Richárd	119

Tizenkét órakor a szavazatok aránya ez volt:

Dr. Vio. Antal	310
Zanella Richárd	203

A választáson leadtak összesen 1730 szavazatot. Ebből 1007 szavazatot kapott Vio Antal, míg ellenfele 123 voksot. A Vio pártban nagy örömet okozott a győzelem.

Egy hadnagy botránya.

Arad, márc. 8.

(Saját tud.) Szemlakon ma nagy botrányt idézett elő Surányi Béla hadnagy, aki megjelent Rácz Róza tanítónő lakásán és Rácz Rózát, mint régi idealjat kérdőre vonta azért, mert a tanítónő az ottani tanítóval váltott jegyet. A hadnagy annyira erőszakoskodott, hogy a tanítónő elmenekült. A hadnagy erre revolvert vett elő és azzal a szobában lövöldözni kezdett. A helyszínrre kivonultak a csendőrök és egy őrmester felszólította:

— Hadnagy ur, adja meg magát!

A hadnagy erre kardot rántott és vé-

gig vágott a csendőrön. Erre a többi csendőr a hadnagyot lefogta és erős fedezettel mellett az aradi várba kísérte. A hadnagy az elmezavaros benyomását teszi.

Agyonrugta a ló.

Szombathely, márc. 8.

(Saját tudósítónktól.) Spnertsay Lajos hadnagy, aki bravuros lovaglásáról nagy hírnevet örvendett, ma egy lóra hátulról akart felugrani, amikor a ló mellbe rugta. A hadnagy gyomorvérzés következtében pár óra múlva meghalt.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLESO

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddlás nélkül is készít **kitünő** hirtű **nevű**

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth u. 2.

Fekete Sással szemben

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: Hjalmai Knuth

Fordította: Vörös József. 32

Most hát meg vagyok mantve! — gondoltam. — Nagyszerű, fenséges véletlen mentett meg s hosszú, hosszú ideig békességben élhet. Zsebre dugtam a pénzt s mentem.

Egy ebédő-pince előtt álltam meg; fontolgattam, vajjon bemonjek-e. Táányzörgést,

lések és villák csörgését halottam s tisztán kivehettem, hogy a húst vagdalják. A kísértés tulságosan erős volt s beléptem.

— Egy beefsteaket!

— Egy beefsteak — szól be a pincérlány az ablakon.

Az ajtó melletti kis ablakhoz ültem s vártam. Sötét volt s így eléggé bizton éreztem magam; gondolkodni kezdtem. A pincérlány olykor-olykor kíváncsian pillantott felém.

Végre elkövettem az első gátságot, tul voltam az első lopáson; az első — a nagy bukás... Hába volt minden! Igaz, hogy még jóvá tehetem a dolgot, egyszer majd, később, alkalomadtán. Azért nem szükséges, hogy tovább is ezen az úton haladjak; különben pedig sohasem fogadkoztam, hogy becsületesebb leszek, mint a többi emberek, soha...

— Hozzák már azt a beefstekét?

— Rögtön!

A pincérlány kinvitja a konyhára nyíló ablakot s s benéz.

Hába kisl az egész? Hába megszimotoja a dolgot az a segéd? Ha gondolkodik? Nem lehetetlen, hogy egyszer csak észreveszi a tévedést. Nos hát, édes Istenem... Vono-gattam a vállamat.

— Kérem! — mondta a pincérlány udvariasan s elém tolta a beefteaket. — Nem parancsol talán a másik szobába sétálni? Itt nagyon sötét van?

— Nem, köszönöm, tessék csak... — feleltem. Szivessege meghatott, azonnal kifizetem beefteaket s megszoritom a kezét. Mosolyog, én meg könyes szemekkel tréfásan mondom: — A maradékból vegyen egy palotát...

— Ah! Jó étvágyat!

Eszen, egyre mohóbban, nagy darabokat dugok a számba.

A pincérlány ujból odajön.

— Sört vagy bort?

— Nem, köszönöm! — feleltem. Most nem. Majd máskor!

A sötét mögé ül s csak a fejét láttam Csodálatos kis lány!

Felkeltem s az ajtóhoz mentem. Rosszul voltam. A pincérlány felállt. Nem akartam előre lépni, nehogy meglásson. Sajtalma sem volt nyomoruságomról. Jó éjt kívántam, intettem s feléje mentem.

Az étel kimondhatatlan kínokat okozott. Minden aarokban megálltam s hánytam. Összeszorítottam ökleimet, toppantottam s erővel akartam visszatartani a hanyást. Minden erőlködésem hiábavaló volt. Egy kapu alá mentem, elrehabítottam fejemet, szememből csurgott a könny és kihánytam mindent.

El voltam keseredve, az utcára mentem és sirtam. Be kell látnia mindenkinek, hogy a sors nem lovagias, éppen nem lovagias... Egy ur a kirakat ablakot nézegette, odamentem és megkérdeztem, hogy mit kell tenni az olyan emberrel, aki hetekig éhezett. Hogy az életével játszik... nem marad meg benne a beefsteak.

— Azt mondják, hogy a tej jó ilyenkor, forralt tej — mondja az új csodálkozva. — De hát ki az, aki...

— Köszönöm, köszönöm, — mondom. — Csakugyan igaza lehet, forralt tej... S megyek.

A legelső kávéházban, molyet utban ejtettem, forralt tejet kértem. Megittam, mohón nyeltem le minden cseppet, fizettem s mentem hazal...

Most valami furcsa dolog történik. A kapu előtt, a gázlámpához támaszkodva, egy nő alak áll.

Már messziről megismertem, a feketeruhás hölgy! Nem tévedek... Most már negyedszer áll itt mozdulatlanul.

(Folyt köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

KÖZGAZDASÁG.

A munkásházak A miniszteriumban sok mindenről megfeleltek és nagyon sok igen égető dolog aktáit helyezték egyelőre iratárba. Ezek között szerepel a vármegyei munkásházak ügye is. Amilyen nagy hévvel és apparátussal kezelték ezt az ügyet annak idején, ép oly lassan halad azóta. Akkor rövid záros-határidők alatt kérte fel a miniszter a munkásházakra vonatkozó vármegyei javaslatot és ime 1909 óta mindezen jel nélkül fenn van a miniszternél. Es míg valamelyik előadó asztalán ott hever ez a fontos ügy addig nap nap után érkeznek a vármegyéhez kérelmek, hol az egyik hol a másik községből, hogy türethetetlen a munkások helyzete s munkáslakásokat kérnek. Két év elegendő idő volt ahhoz, hogy ezt az ügyet átianulmányozzák s idején való volna talán már vagy jobbra, vagy balra határozni ebben az égető kérdésben.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, márc. 8.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	866.50
Osztrák hitel	—	—	675.50
4% ^o -os koronajáradék	—	—	91.90
Államvasut	—	—	74B.—
Jelzálogbank	—	—	508.—
Leszámitoló bank	—	—	606.30
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	770.25
Rimamurányi	—	—	675.—
Salgótarjáni	—	—	675.—
Közuti vasut	—	—	801.25
Városi villamos	—	—	406.—
Adria	—	—	506.—

Irányzat: Csendes

A gabonatőzsde.

50 kilogramonként.

Buza áprilisra	—	—	11.39
Buza májusra	—	—	11.10
Buza októberre	—	—	10.55
Rozs októberre	—	—	8.15
Zab áprilisra	—	—	8.69
Tengeri májusra	—	—	5.74

Irányzat: Lanya.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete R. T. Nagyvárad.

Igen előnyös árban kapható: **takarmányrépa, bükköny és lóhere**, továbbá 2—3 oldalas pörkölt szalonna.

Heizer Ferenc

pap- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bármilyenű fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítek.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvetel vegett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heizer Ferenc.

Valódi

Mauthner-féle vete-

mény és virágmagvak

javított

gazdasági vetőmagvak

az állami magvizsgáló állomás ólomzárjával el látva 90 százalék csira-képességért szavatolunk. 181

Mezey János és Tsa

Nagyvárad, Szt. László-tér
nagyváradai takarékpénztári

épület

Telefon 249.

Telefon 249.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Lédig Árpád

Arany Kereszt gyógyszerháza
Nagyvárad, Szent László-tér.
Alapított 1742. (A román püspökség mellett.)

Aki az arca üdőségét megakarja őrizni, az csak **Lédig-féle Pármai ibolya arckrém**et használjon. —: Egy egész tégely 20 krajcár.

Ne legyen az arca szeplős, májfoltos, kiütéses, pattanásos, ne legyen ráncos, hanem mindig sima, hófehér, csak

Lédig-féle Pármai ibolya arckrémet használjon, egy egész tégely nappali vagy éjjeli 20 krajcár.

1 drb Pármai ibolya szappan 20 krajcár.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrenyi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%^o-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

192

A Nagyszebeni

Általános Takarékpénztár

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,

Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.

Telefon: 1054.

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
 a megyei főtiszte-
 lendő papság szál-
 litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Építésszek és építetők figyelmébe!

Hungária aszfalt elszigetelő
 és kátrány fedellemezt
 Karbolineumot, kreolint,
 kátrány festékeket

minden színben

legelőnyösebb árban és legjobb mi-
 nőségben szállit:

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81 sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

A Z I G A Z,

— hogy sehol sem lehet oly kelle-
 — mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb
 fajbörök. Abonánsok polgári árban
 megegyezés szerint szolgáltatnak ki.
 — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona
 — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
 „NEMZETI“
 szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

==== **NAGYVÁRAD** ====
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5 SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZÁR-ÉPÜLET)

3—4 középiskolát
 végzett fiu

nyomdász tanulónak
 a „Szent László“-
 nyomdában
 felvétetik.

Központi szállító iroda.

Tisztelettel értesítjük Nagyvárad város és vidéke t. közönségét,
 hogy legújabb rendszerű és praktikus szerkezettel ellátott, szaba-
 dalmazott párnázott butorkocsiaiink megérkeztek és azon helyzetben
 vagyunk, hogy a legegyszerűbbtől a legkényesebb és legdrágább
 butorok szállítását, úgy helyben, mint vidéken, felelősség mellett
 eszközölhetjük. —: A tisztelt kereskedői kart pedig értesítjük,
 hogy bárminemű szállításokat a vasúthoz ki vagy onnan be, vala-
 mint a város bármely területén, ugyszintén a vidékre is, saját
 társzekerünkkel felelősség mellett vállalunk. Elfogadunk és
 szükség esetén előleget adunk butorokra és egyéb
 ingóságokra, valamint ipari és kereskedelmi árukra.
 Ezeket saját száraz és tűz ellen biztosított raktáraink-
 ban beraktározzuk. Egyben üzlethártaink szives tudomására
 adjuk, hogy Grósz Dezső ur cégünkhöz üzlettársul belépett.
 A m. t. közönség és kereskedő urak szives támogatását kérve, vagyunk

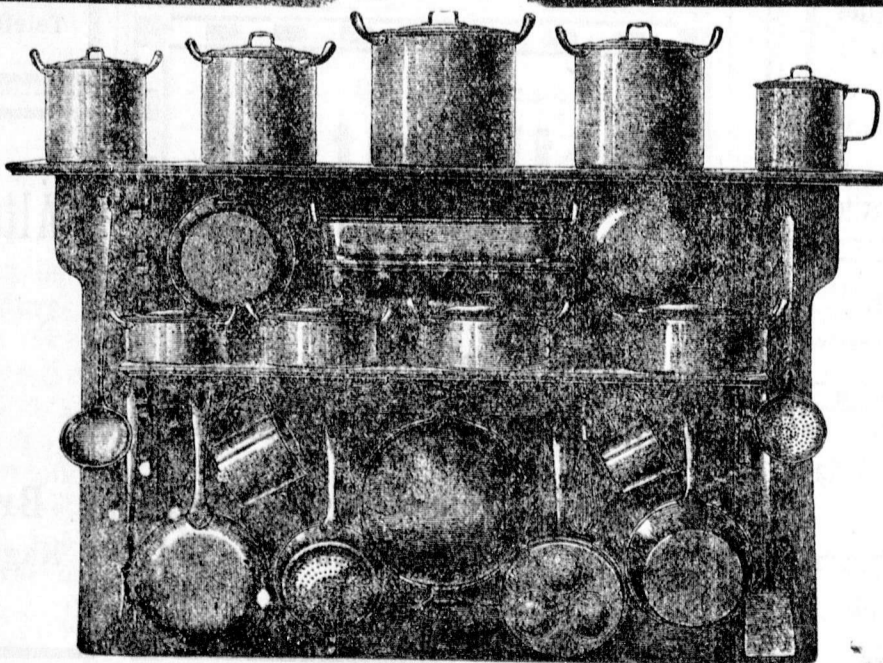
Központi szállító iroda.

GRÜNBAUM J. ÉS TÁRSA,
 Kossuth utca 8. Telefon 701.

TARSOLY és RISZTÓ

kölönlegességek vaskereskedése
 Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
 konyhaberendezések
 zománcos és tiszta
 alumíniumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m. :
 szekrényágy
 3 matraccal

K 19⁵⁰.

Gyermekágyak
K 26-tól.